

КОМУ МОЖНА ЖИТИ БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ

Перед дводенною поїздкою у Чорнобиль журналісти з України, Польщі та Німеччини зустрілися із заступником міністра України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Володимиром Холошою і заступником постійного представника ПРООН в Україні Йоанною Казановицею. Протягом годинного брифінгу у представництві Організації Об'єднаних Націй в Україні іноземні гості цікавилися сучасним станом забруднених територій, рівнем життя постраждалого населення, діяльністю Уряду й Чорнобильської Програми Відродження та Розвитку ООН (ПРООН/ЧПВР) у цьому напрямку, а також їх планами на найближче десятиліття.

Протягом останніх років ЧПВР/ПРООН працює у тісній співпраці з лідерами України на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Об'єднаними зусиллями вони роблять усе можливе для повернення й нормалізації повноцінного життя постраждалого населення.

Соціально-економічна, екологічна, психологічна сфери на забруднених територіях потребують не лише фінансової підтримки, а й особливого підходу для подолання депресивного стану і «синдрому жертви» у громадян. «Мова йде про населені пункти третьої та четвертої зон, а не про зону відчуження», — наголосив заступник міністра. Щодо останньої, то викиди важких елементів унеможливує безпечне життя, але успішно використовується для окремих цілей — господарчого застосування в рамках поводження з радіоактивними відходами та ряду інших напрямків. Відповідно до цього, існує спеціальна концепція діяльності у Чорнобильській зоні відчуження й зоні безумовного (обов'язкового) відселення. «Вона розроблена та затверджена вченими, технологами, фахівцями різних відомств, передбачає господарче використання

даних територій, а не їх заселення», — зазначив Володимир Іванович.

Головна частина викинутих радіонуклідів у зоні відчуження знаходиться на території біля об'єкта «Укриття», тому головним завданням людей, які там працюють, є стабілізація радіоекологічної ситуації, запобігання розповсюдженню радіонуклідів на навколишні території. У рамках вищезгаданої концепції проводяться роботи з відновлення лісових масивів, цікаво, що певну частину території, приблизно 50 тисяч гектарів, відведено для відродження та розвитку флори і фауни без людського втручання.

Зважаючи на маршрут візиту іноземних журналістів, які окрім ЧАЕС та Прип'яті відвідають кілька населених пунктів, де успішно реалізуються проекти ЧПВР/ПРООН, їх зацікавила ситуація в місті Коростень Житомирської області, як одного із найбільших, що постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи. На запитання про безпечність проживання і раціональність вкладання коштів Володимир Холоша відповів: «Ті рівні забруднення, що існують сьогодні і дози, що можуть отримувати люди, в першу чергу, небезпечні для сільських жителів, які споживають продукти харчування власного виробництва чи дари лісної місцевості: гриби, ягоди, дичину. Для міського ж населення, у тому числі і коростенців, небезпеки впливу радіації на організм людини при дотриманні загальноприйнятих санітарно-гігієнічних правил — немає». Він зауважив, що результати щорічних моніторингів, дозиметричної паспортизації, яка проводиться у 2 293 постраждалих населених пунктах, свідчить, що в більшості з них люди можуть жити без обмежень. Дозу більше одного мілізіверта в рік отримують мешканці приблизно 74 населених пунктах, стосовно даних по сільськогосподарській продукції, то тут цифра трішки більша — 75–80 населених пунк-

ти, де зустрічається перевищення жорстких українських нормативів щодо продуктів харчування. Зважаючи на позитивні результати досліджень, за словами заступника міністра МНС, з деяких територій вже можна зняти статус забруднених. Така практика спостерігалася в Україні у 2005 році, шість населених пунктів, які були переведені з другої зони у третю для можливості вливання інвестицій, відповідно — розвитку місцевих громад. «Однак, незважаючи на такі результати, дане питання є досить неоднозначним», — зазначив Володимир Іванович. Сам процес зміни статусу постраждалих територій передбачає кілька складних етапів, починаючи від проведення відповідної експертизи та погоджень на різних рівнях влади: від місцевої до Верховної Ради. «Усе залежить від місцевої влади. У цьому і полягає ще одна проблема реабілітаційної діяльності. Люди не хочуть втрачати пільги, які закріплені за певним чорнобильським статусом», — зауважив заступник міністра.

Не залишилася поза увагою гостей і тема «самоселів». Приблизно 300 людей, переважно похилого віку, живуть сьогодні в зоні відчуження, незважаючи на безпеку радіаційного впливу та законодавчу заборону. За нормами українського законодавства вкладати бюджетні кошти у підтримку інфраструктури для життєдіяльності людей на цій території

не можна. Однак «самосельці» не залишилися покинутими, підтримка надходить від підприємств, що працюють у зоні відчуження. Наприклад, раз у тиждень приїздить автолавка, яка привозить хліб, молоко та деяку іншу продукцію, працівники підприємства «Чорнобиль водоекслюатації» слідкують за станом місцевих колодязів, а спеціалісти Чорнобильського «Радіоекологічного Центру» роблять проби продукції, яку вирощують «самосельці».

Медико-санітарна частина забезпечує медичною допомогою, а зв'язкові на кожен тамтешній населений

кому можна жити без обмежень

Продовження. Початок на 1-й сторінці

пункт установили радіозв'язок на екстрені випадки. «Мешканцям, які все ж вирішили виселитися за межі зони відчуження, виділяється житло на чистих територіях», — запевнив Володимир Холоша.

Присутні також зачепили й іншу актуальну проблему зони відчуження — браконьєрство. Хоча минулого року були введені зміни до законодавства щодо правил ввозу та вивозу продукції із зони, а кількість випадків браконьєрства депо зменшилась, але це питання не є вирішеним. Заступник міністра МНС назвав два характерні дані даної ситуації: об'єктивний та суб'єктивний. Він зазначив, що в першому випадку — це пов'язано з недостатнім фінансуванням належної охо-

рони територій, лише для того, щоб побудувати бетонну стіну навколо зони відчуження потрібно 2-4 мільярди гривень. У другому випадку — недостатньою правовою культурою самих людей. Володимир Іванович наголосив на тому, що весною, коли починається нерест, ця ситуація загострюється, міліція і структури МНС, які працюють у Чорнобилі, інші відомства роблять усе можливе для мінімізації подібних випадків: більш жорстке законодавство, режим, рейди та інше.

На зустрічі Володимир Холоша також розповів про досягнення й успішні результати діяльності щодо введення в експлуатацію першої черги пускового комплексу «Вектор», завершення стабілізаційних робіт на діючому об'єкті «Укриття» та виведення з експлуатації ЧАЕС. Він поділився із присутніми планами стосовно запланованих до 22 роковин аварії на Чорнобильській АЕС заходів.

Ірина ЦУНКО